

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA
BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA
TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 9.5.2001 Sayı: 24397)

Kanun No
4657

Kabul Tarihi
26.4.2001

MADDE 1. – 2 Mayıs 2000 tarihinde New York’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
HAVA TAŞIMACILIĞI ANLAŞMASI**

Bundan böyle Âkit Taraflar olarak geçecek olan TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ve AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ,

Asgari hükümet müdahalesi ve kurallar ile havayolu işletmeleri arasında serbest rekabete dayanan bir uluslararası havacılık sistemini geliştirmeyi isteyerek;

Uluslararası hava taşımacılığı olanaklarının genişletilmesini kolaylaştırmayı arzu ederek,

Havayolları işletmelerinin çeşitli seyahat ve nakliye seçeneklerini, eşit koşullarla, en düşük ücret ile, piyasaya hakim olma durumunu kötüye kullanmaksızın halka sunmalarına olanak sağlamak ve ferdi havayolu işletmelerini yenilikler ve rekabet edebilecek ücretler uygulamaya teşvik etmek isteyerek;

Uluslararası hava taşımacılığı emniyeti ve güvenliğinin en ileri derecede olmasını temin etmek isteyerek, can ve mal güvenliğini tehdit eden, hava taşımacılığını olumsuz etkileyen ve sivil havacılığın emniyetine ilişkin güveni zedeleyen, uçak güvenliğine yönelik eylem ve tehditlere karşı duyulan derin kaygılarını karşılıklı olarak teyid ederek; ve

7 Aralık 1944 tarihinde Şikago’da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin tarafları olarak;

Aşağıdaki gibi anlaşmışlardır.

Madde 1

Tanımlar

Bu anlaşmanın amaçları bakımından, aksi belirtilmedikçe:

1. “Havacılık Makamları” terimi, Türkiye Cumhuriyeti bakımından Ulaştırma Bakanlığı veya bu Bakanlığın icra ettiği görevleri yürütmeye yetkili kılınan herhangi bir kişi ya da kuruluş, Amerika Birleşik Devletleri bakımından ise Ulaştırma Bakanlığı veya yerine kaim olacak bir kuruluş anlamını taşır.

2. “Anlaşma” terimi, bu Anlaşmayı, Eklerini ve bunlardan yapılan değişiklikleri ifade eder.

3. “Hava taşımacılığı” terimi, kamuya açık taşımacılık amacıyla yolcu, bagaj, kargo ve postadan oluşan trafiğin ayrı veya birlikte, ücret veya kira karşılığında uçaklar tarafından taşınması faaliyetini ifade eder.

4. “Havayolu işletmesi” terimi, hava taşımacılığı hizmetini sunan veya işleten herhangi bir hava taşımacılığı kuruluşunu ifade eder.

5. “Sözleşme”, 7 Aralık 1944’te Şikago’da imzaya açılan ve aşağıda yazılı olanları da kapsayan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi’ni ifade eder:

a. Sözleşmenin 94 (a) maddesi uyarınca yürürlüğe giren ve her iki Âkit Tarafça onaylanmış bulunan herhangi bir değişiklik ve

b. Sözleşmenin 90 ıncı maddesi uyarınca kabul edilen ve iki Âkit Taraf için yürürlükte bulunan herhangi bir Ek veya değişiklik

6. “Tayin edilen havayolu” terimi, işbu Anlaşmanın 3 üncü Maddesi uyarınca tayin edilen ve yetkilendirilen bir havayolu işletmesi demektir.

7. “Tam maliyet” terimi, hizmet masrafına idarî masraflar için makul bir meblağ eklenerek hesaplanan rakam anlamındadır.

8. “Uluslararası hava taşımacılığı” terimi, birden fazla Devletin toprağı üzerindeki hava sahasından geçen hava taşımacılığı anlamındadır.

9. “Ücret” terimi, hava taşımacılığında, acentaları da dahil olmak üzere, havayolu işletmele-rince, yolcu (ve bagajın) ve/veya kargo (posta dışında) taşınması için alınan taşıma ücreti, tarifesi ve bu gibi taşıma ücreti, tarifesi veya bedelinin bulunmasını belirleyen şartlar demektir.

10. “Trafik-dışı amaçlar için durmak” terimi, hava taşımacılığında yolcu, bagaj, kargo ve/veya posta indirme ve bindirme dışında herhangi bir amaçla yapılan iniş demektir.

11. “Ülke” terimi, bir Âkit Tarafın egemenliği, yetkisi, koruması ve vesayeti altındaki kara alanları ile bunlara bitişik karasuları demektir.

12. “Kullanıcı harcı” terimi, hava limanı, hava seyrüsefer veya havacılık emniyeti tesis veya hizmetlerinin sunulması karşılığı havayolu işletmelerinden alınan ücret demektir.

Madde 2

Hakların Tanınması

1. Âkit Taraflardan herbiri diğer Tarafın hava işletmelerince uluslararası hava taşımacılığının yürütülmesi için diğer Âkit Tarafa aşağıda yazılı hakları tanımaktadır:

- a. İnış yapmadan kendi ülkeleri üzerinden uçma hakkı;
- b. ülkeleri üzerinde trafik-dışı amaçlar için duruşlar yapma hakkı, ve
- c. İşbu Anlaşma’da başka suretle belirtilen haklar.

2. İşbu Maddenin hiçbir hükmü, herbir Âkit Tarafın havayolu işletmesi veya işletmelerinde diğer Âkit Tarafın ülkesinde ücret karşılığında yolcu, yolcu bagajları, kargo veya posta alarak, diğer Tarafın ülkesindeki başka bir noktaya götürme hakkı verdiği şeklinde anlaşılabilir.

Madde 3

Tayin Etme ve Yetkilendirme

1. Âkit Taraflardan herbirinin işbu Anlaşma’ya uygun olarak, uluslararası hava taşımacılığını yürütmek için, istediği sayıda havayolu işletmesini, tayin etmeye, tayinini geri almaya veya değiştirmeye hakkı olacaktır. Bu tayinler, diğer Âkit Tarafa diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirilecektir. Tayin edilen havayolu işletmesinin, Anlaşma’nın Ek I’de, Ek II’de veya her ikisinde de belirtilen tipte hava taşımacılığı yapmasına yetki verilip verilmediği ayrıca belirtilecektir.

2. Tayin etme yazısının ve tayin edilen havayolu şirketin başvurusunun alınması üzerine, diğer Âkit Taraf, işletme yetkisi ve teknik izinler için belirlenen usuller çerçevesinde, tayin edilen havayolu işletmelerine ilgili işletme yetkilerini ve izinleri, aşağıdaki şartlar dikkate alınarak, asgari gecikme ile verecektir.

a. Tayin edilen havayolu işletmesi üzerinde, tayin eden Âkit Tarafın veya vatandaşlarının veya her ikisinin de esas mülkiyetini haiz ve etkin denetimi bulunması gerekmektedir.

b. Herbir Âkit Tarafça tayin edilen havayolu işletmesinin, başvuruyu değerlendirecek olan diğer Âkit Tarafın makamlarının, uluslararası hava taşımacılığının yürütülmesinde normal olarak uyguladıkları kanun ve yönetmeliklerince öngörülen koşulları yerine getirmeye ehliyetli bulunması gerekmektedir.

c. Havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinin işletme Maddede (Havacılık Güvenliği) öngörülen standartları koruması ve uygulaması gerekmektedir.

Madde 4

Yetkinin İptali

1. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesinin işletme yetkileri veya teknik izinlerini;

a. O havayolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve etkin denetiminin hava işletmesini tayin eden diğer Âkit Tarafın veya vatandaşlarının veya her ikisinin elinde olmaması,

b. O havayolu işletmesinin işbu Anlaşmanın 5 inci Maddesinde (Kanunların Uygulanması) belirtilen kanun ve yönetmeliklere uymaması,

c. Diğer Âkit Tarafın 6 ncı Maddede (Emniyet) öngörülen standartları korumaması ve uygulamaması

hallerinde iptal edebilir, askıya alabilir veya kısıtlayabilir.

2. İşbu Maddenin 1b ve 1c paragraflarına uyumsuzluğu önlemek için ivedi bir tedbir gerekmesi dışında, işbu Maddenin getirdiği haklar, ancak diğer Âkit Tarafla görüşmelerde bulunulduktan sonra kullanılacaktır.

3. İşbu Madde, Âkit Taraflardan herbirinin 7 nci Madde (Havacılık Güvenliği) hükümlerine göre, diğer Âkit Tarafın havayolu işletmesi veya havayolu işletmelerinin hava hizmetleri izinlerini ya da teknik izinlerini kaldırma, iptal etme, askıya alma, kısıtlama veya şarta bağlama haklarını sınırlamaz.

Madde 5

Kanunların Uygulanması

1. Bir Âkit Tarafın ülkesine girerken, içindeyken ve çıkarken hava ulaşım araçlarının işletimi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve yönetmeliklerine diğer Âkit Taraf havayolu işletmelerince uyulacaktır.

2. Bir Âkit Tarafın ülkesine girerken, içindeyken ve çıkarken hava ulaşım aracı içindeki yolcu, mürettebat ve kargonun ülkeye giriş ve çıkışını düzenleyen kanun ve yönetmeliklerine (hava limanına giriş ve çıkış hakkı, havacılık güvenliği, göç, pasaport, gümrük ve karantinaya ilişkin yönetmelikler ve posta söz konusu ise, PTT yönetmelikleri de dahil olmak üzere) diğer Âkit Taraf havayolu işletmelerinin yolcu, mürettebat veya kargosu tarafından veya onlar adına riayet edilecektir.

Madde 6

Emniyet

1. Âkit Taraflardan herbiri, işbu Anlaşma ile hükme bağlanan hava taşımacılığını yürütme amacıyla, diğer Tarafın verdiği ve geçerli kıldığı ve geçerliliğini koruyan uçuşa elverişlilik sertifikalarını, ehliyet sertifikalarını ve lisansları, bu gibi sertifika ve lisanslar için aranan şartların en azından Sözleşmeye göre konulabilecek asgari standartlara eşit olmaları şartıyla, geçerli olarak tanıyacaktır. Ancak, Âkit Tarafların herbiri, kendi ülkeleri üzerinden uçuş amacıyla kendi vatandaşlarına diğer Âkit Tarafca verilmiş olan veya geçerli kılınan yetki belgeleri ve lisansları geçerli olarak tanımayı reddedebilir.

2. Âkit Taraflardan herbiri, havacılık tesisleri, havacı mürettebat, hava ulaşım aracı ve tayin edilen havayolu işletmesinin işletimine ilişkin diğer Âkit Tarafca kullanılan emniyet standartları konusunda danışmalarda bulunmayı talep edebilir. Bu danışmalardan sonra, Taraflardan biri, diğer Tarafın bu alanlarda uyguladığı ve sürdürdüğü standartların en azından, Sözleşmeye göre tespit edilebilecek asgari standartlara eşit etkinlikte olmadığını tespit ederse, bu bulgular ve asgari standartlara uyabilmek için gerekli görülen tedbirler diğer Tarafa bildirilecek ve diğer Taraf da ilgili düzeltici tedbirleri alacaktır. Diğer Âkit Taraf, bu düzeltici tedbirleri makul bir süre içinde almayacak olursa, öbür Âkit Tarafın tayin ettiği havayolu işletmesi veya işletmelerinin işletme yetkisini veya teknik izinlerini alıkoyma, iptal veya sınırlama hakkını Âkit Taraflardan herbiri muhafaza eder.

Madde 7

Havacılık Güvenliği

1. Uluslararası Hukuk kurallarından doğan hak ve yükümlülüklerine uygun olarak, Âkit Taraflar, yasadışı eylemlere karşı sivil havacılığın güvenliğini sağlama konusundaki yükümlülüklerinin işbu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını teşkil ettiğini karşılıklı olarak teyid ederler. Âkit Taraflar, uluslararası hukuk kurallarından doğan hak ve yükümlülüklerinin genel geçerliliğinin kısıtlanmaması kaydıyla, özellikle, 14 Eylül 1963 tarihinde Tokyo'da imzalanmış bulunan Uçaklarda İşlenen Suçlar ve Belirli Bazı Eylemlere İlişkin Sözleşme, 16 Aralık 1970'te Lahey'de imzalanmış bulunan Uçakların Yasa Dışı Yollarla Ele Geçirilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi, 23 Eylül 1971 tarihinde Montreal'de imzalanan Sivil Havacılığın Güvenliğine Karşı Yasa Dışı Hareketlerin Önlenmesi Sözleşmesi hükümlerine ve 24 Şubat 1988 tarihinde Montreal'de yapılan Uluslararası Sivil Havacılığa Hizmet Eden Hava Limanlarında Yasa Dışı Şiddet Eylemlerinin Önlenmesi Protokolüne riayet edeceklerdir.

2. Âkit Taraflar, talep üzerine, sivil hava araçlarının kanunsuz şekilde ele geçirilmesi fiillerini ve bu gibi hava araçlarının, yolcu ve mürettebatlarının, hava limanları ve hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı diğer kanunsuz fiilleri ve sivil havacılığa karşı herhangi bir başka tehdidi önlemek için birbirlerine gerekli bütün yardımı sağlayacaktır.

3. Âkit Taraflar, karşılıklı ilişkilerinde, Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşu (ICAO) tarafından tespit edilen ve Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesinin Ekleri olarak belirtilen havacılık güvenlik standartları ve tavsiye edilen uygulamalara uygun olarak hareket edecekler ve kendi sicillerinde kayıtlı hava aracı işleticilerinden, iş merkezleri veya daimi ikametgâhları kendi ülkelerinde bulunan hava limanı işleticilerinden bu gibi havacılık güvenlik mevzuatına uygun hareket etmelerini isteyeceklerdir.

4. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Tarafın ülkesine giriş, çıkış veya içinde kaldığı süre için kendi havayolu işletmelerinden, diğer Tarafça talep edilen güvenlik mevzuatına uymayı kabul etmektedir ve hava ulaşım araçlarını korumak için gerekli tedbirler alınmasını, ve yolcu ve mürettebatın, bagaj ve özel eşyalarının, aynı zamanda kargo ve hava aracı levazımının hava aracına binilmeden önce veya yüklenmeden önce ve yükleme sırasında kontrol edilmesini sağlayacaktır. Âkit Taraflardan herbiri, özel bir tehdit vukuunda, diğer Âkit Tarafın özel güvenlik tedbirleri konusundaki herhangi bir talebini olumlu değerlendirecektir.

5. Bir sivil hava aracının kanunsuz olarak ele geçirilmesi olayı veya böyle bir olay tehdidi veya bir hava aracının, yolcu ve mürettebatının, hava limanları veya hava seyrüsefer tesislerinin emniyetine karşı başka yasadışı eylemler meydana geldiğinde, Âkit Taraflar, iletişimi kolaylaştırarak ve böyle bir olay veya tehdidi süratle ve selamle bertaraf etmeye yönelik diğer uygun tedbirlerle birbirlerine yardımcı olacaklardır.

6. Âkit Taraflardan birinin, diğer Âkit Tarafın, işbu Maddenin sivil havacılık güvenliği ile ilgili hükümlerinden saptığına inanması için makul nedenleri olduğu takdirde, birinci Tarafın havacılık yetkilileri diğer Tarafın havacılık yetkilileri ile derhal danışmalarda bulunulmasını isteyebilir. Danışmalarda bulunma yolundaki bir talebin ileri sürülmesinden sonraki 15 gün içerisinde tatmin edici bir anlaşmaya varılamaması, diğer Tarafın havayolu işletmesi veya işletmelerini, işletme yetkisi ve teknik izinlerinin iptaline, durdurulmasına, sınırlandırılmasına veya şarta bağlanmasına neden teşkil eder. Acil bir durum gerektirdiği takdirde, Âkit Taraflardan biri 15 günlük sürenin sona ermesini beklemeksizin geçici tedbir alabilir.

Madde 8

Ticari Fırsatlar

1. Herbir Âkit Taraf havayolu işletmelerinin hava taşımacılığı hizmetinin tanıtımı ve satışı için diğer Âkit Tarafın ülkesinde bürolar açma hakkı bulunacaktır.

2. Bir Âkit Tarafın tayin edilmiş havayolu işletmeleri, diğer Âkit Tarafın, ülkeye giriş, ikamet ve istihdama ilişkin kanun ve yönetmeliklerine uygun şekilde, hava taşımacılığı için gerekli yönetici, satış, teknik, işletmecisi ve diğer uzman personeli öbür Âkit Tarafın ülkesine getirebilir ve bulundurulabilir.

3. Tayin edilen her havayolu işletmesi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde yer hizmetlerini kendisi (“kendi kendine hizmet”) yapabileceği gibi, tercihinin göre, bu hizmetlerin tamamı ya da bir kısmı için, rekabet eden acentalar arasından bir seçim yapabilir. Bu haklar sadece, hava limanı emniyeti mülahazalarından kaynaklanan fiziksel kısıtlamalara tabi tutulabilir. Bu gibi mülahazaların kendi kendine hizmete engel olduğu hallerde, yer hizmetleri bütün havayolu şirketlerine eşit bir esas üzerinden temin edilecektir; ücretler, sağlanan hizmetlerin maliyetine dayanacaktır ve bu hizmetler, işletmelerin kendi kendine verdikleri tür ve kalitedeki hizmetlerine kıyaslanabilir nitelikte olacaktır.

4. Herbir Âkit Tarafın havayolu işletmesi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde, doğrudan veya havayolu işletmesinin takdirine göre, acentalar aracılığı ile hava taşımacılığı satışı yapabilir; bu esnada, tarifeli uçağın kalktığı ülkenin yolcu bileti fonları ve yolcu biletinin iptal ve iade edilmesi haklarının korunmasına ilişkin yönetmeliğine riayet eder. Her havayolu işletmecisi, bu taşımacılığı o ülkenin parası veya diğer paralara serbestçe çevrilebilen para ile satabilir ve herhangi bir kişi, bu taşımacılığı o ülke parası veya serbest dolaşımı olan döviz ile satın alabilir.

5. Herbir havayolu işletmesi, diğer Âkit Tarafın ülkesinde yaptığı satıştan elde ettiği gelirin, giderinden fazla olan kısmını cari kur üzerinden çevirme ve ülkesine transfer etme hakkına sahiptir. Transfer, herhangi bir kısıtlamaya veya vergilendirmeye tabi tutulmaksızın, yürürlükteki kambiyo mevzuatına göre transfer talebinin yapıldığı tarihteki cari kur üzerinden gerçekleştirilecektir.

6. Herbir Âkit Tarafın havayolu işletmeleri, yakıt alımı da dahil olmak üzere mahalli masraflarını, diğer Âkit Tarafın ülkesinde yerel para ile ödeyebilecektir. Herbir Âkit Tarafın havayolu işletmesi, takdirine göre, diğer Âkit Tarafın ülkesinde, o ülkenin döviz kanunlarına uygun olarak, diğer paralara serbestçe çevrilebilen para üzerinden masraflarını karşılayabilir.

7. Herbir Âkit Tarafın tayin edilmiş havayolu işletmesi, üzerinde anlaşmaya varılmış gü-zergâhlar üzerindeki faaliyetlerinde, aşağıda gösterilenlerle, koltuk blokajı, kod paylaşımı veya kira anlaşmaları gibi pazarlama konularında işbirliği yapabilir:

a) Her iki Âkit Tarafın havayolu işletmesi veya havayolu işletmeleri ile;

b) Herhangi bir üçüncü ülkenin, diğer Âkit Tarafın havayolu işletmesi veya işletmelerinin diğer havayolu işletmeleri ile bu ülkeye, bu ülkeden veya üzerinden yaptığı hizmetlerinde, benzer düzenlemeler yapmasına izin vermesi kaydı ile üçüncü bir ülkenin havayolu işletmesi veya işletmeleri ile;

c) Herhangi bir ülkenin kara/deniz/demiryolu taşımacılık işletmesi veya işletmeleri ile,

Ayrıca havayolu işletmeleri ve kara/deniz/demiryolu taşıyıcılarının, bu gibi düzenlemeler ile ilgili olarak (i) gerekli izine sahip olmaları ve (ii) önşartları yerine getirmeleri gerekmektedir.

8. Bu anlaşmanın diğer hükümlerinden farklı olarak, her iki Âkit Tarafın havayolu işletmeleri ve aracı kargo taşıyıcılarına, uluslararası hava taşımacılığı ile ilgili olarak, Âkit Tarafın veya üçüncü ülkelerin ülkesine veya buradaki herhangi bir noktadan, gümrüklü hava limanlarına gidiş ve dönüşlerde, ayrıca gerektiği yerlerde, bu konudaki kanun ve yönetmeliklere uyulması şartıyla, gümrüğe tabi kargo da dahil olmak üzere, kargo taşınması için kara kargo taşıyıcısı istihdam etme hakkı verilecektir. Hava ya da kara yolu ile taşınacak olan bu kargonun hava limanı gümrük tesis ve işlemlerine alınması sağlanacaktır. Havayolu işletmeleri, kara taşımacılıklarını kendileri yapmayı veya bu hizmeti, başka havayolu işletmelerinin ya da kargo hava taşımacılığı temin eden aracı işletmelerin kara taşıyıcıları dahil olmak üzere, başka kara taşıyıcıları vasıtası ile sunmayı seçebilirler. Bu tür (İntermodal) kargo hizmetlerinin ücreti, kargo sahiplerinin ücret hakkında doğru bilgilendirilmeleri kaydı ile, hava ve kara taşımacılığı hizmeti ücretlerini kapsamak üzere, tek bir ücret olarak tespit edilebilir.

Madde 9

Gümrük Vergisi ve Harçları

1. Bir Âkit Tarafın ülkesine varışta, diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından uluslararası hava seferlerinde işletilen hava araçları standart teçhizatları, yer teçhizatları, yakıtları, yağları, tüketilen teknik malzeme, yedek parçaları (motorlar dahil), hava aracı levazımatı (gıda, meşrubat ve alkollü içki, tütün ve uçuş sırasında yolculara satış veya yolcuların kullanımı için ayrılan sınırlı miktarlardaki diğer ürünler de dahil, fakat, bunlarla sınırlı olmamak üzere) ve sadece uluslararası hava taşımacılığı yapan hava araçlarının işletimi ve servisi için amaçlanan veya bunlarla ilgili olarak kullanılan diğer maddeler, karşılıklılık esası üzerinden ve bu gibi teçhizat ile tüketim maddelerinin hava aracı içinde kalması şartıyla, her türlü ithalat kısıtlamalarından, mülkiyet, sermaye ve gümrük vergilerinden, dolayı vergilerden ve (a) millî makamlar tarafından belirlenen, ve (b) sağlanan hizmetlerin maliyetine dayanmayan benzer ücret ve harçlardan muaf olacaktır.

2. İşbu Maddenin 1 inci paragrafında anılan vergi, rüsum, ücret ve harçlardan, karşılıklılık esası üzerinden ve sağlanan hizmetin maliyetine dayanan harçlar dışında aşağıda yazılı olanlara da muafiyet sağlanacaktır:

a. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde, diğer tarafın havayolu şirketinin uluslararası hava taşımacılığı yapan hava aracında kullanılmak üzere makul limitler dahilinde, diğer Âkit Taraf hava aracına yüklenen ve yüklendikleri tarafın ülkesi üzerindeki seyahatlerde kullanılacak olsa dahi, hava aracı levazımatı;

b. Diğer Âkit Tarafın havayolu işletmesi tarafından uluslararası hava taşımacılığında kullanılan hava aracının münhasıran bakımı veya onarımı için Âkit Taraflardan herbirinin ülkesine giriş yapan yer teçhizatı ve yedek parçalar (motorlar dahil);

c. Diğer Âkit Tarafın havayolu işletmesi tarafından uluslararası hava taşımacılığında kullanılan hava aracının ikmali için tahsis olunan ve yüklendikleri Âkit Tarafın ülkesinin üzerine yapılacak seyahat kısmında kullanılacak olsa bile, yakıt, yağ ve teknik tüketim maddeleri,

d. Diğer Âkit Tarafın görevlendirilen havayolu işletmesi tarafından uluslararası hava taşımacılığında kullanılan hava aracının kullanımı için Âkit Tarafın ülkesine sokulan veya orada yüklenen ve yüklendikleri Âkit Tarafın ülkesinin üzerinde yapılacak seyahat kısmında kullanılacak olsa bile, makul miktardaki tanıtım ve reklam araçları,

3. İşbu maddenin 1 ve 2 nci paragraflarında belirtilen teçhizat ve maddelerin ilgili makamların gözetimi veya denitimi altında tutulmaları istenebilir.

4. İşbu maddede sağlanan muafiyetler, diğer Âkit Tarafın sağladığı bu gibi muafiyetlerden benzer şekilde yararlanmakta olan bir başka havayolu işletmesi ile bir Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmeleri arasında işbu maddenin (1) ve (2) paragraflarında belirtilen maddelerin öbür Âkit Tarafın ülkesinde ödünç verilmesi veya transferi konusunda bir sözleşme yapılmış olması halinde de tanınacaktır.

Madde 10

Kullanıcı Harçları

1. Yetkili harç tahakkuk makamlarının, diğer Âkit Tarafın havayolu işletmelerine uygulayacağı harçlar adil ve makul olacak ve kullanıcı kategorileri arasında ayırimsız ve eşit bir şekilde paylaşılacaktır. Her halukarda, kullanıcı harçları Âkit Taraflardan herbirinin bütün havayolu işletmelerine, herhangi bir diğer havayolu işletmesine tanınan en müsait şarttan daha az müsait olmayan şartlarla tahakkuk ettirilecektir.

2. Diğer Âkit Tarafın tayin edilen havayolları işletmesine uygulanacak kullanıcı harçları, ilgili hava limanını, hava seyrüsefer ve havacılık güvenlik tesis ve hizmetlerini sağlamakla yetkili harç tahakkuk makamları veya kurumlarına olan tam ekonomik maliyetinin makul bir kısmını yansıtabilir, ama aşamaz. Bu harçlar amortisman gideri de düşüldükten sonra makul bir gelir haddini içerebilir. Harç konusu olan tesis ve hizmetler verimli ve ekonomik bir surette sağlanacaktır.

3. Âkit Taraflardan herbiri, kendi ülkesinde yetkili harç tahakkuk makamları veya kurumları ile hizmet ve tesislerden faydalanan havayolu işletmelerinin birbirleriyle danışmalarda bulunmalarını ve harçların makuliyetini işbu Maddenin (1) ve (2) paragrafındaki hükümlere göre doğru olarak incelenmesini mümkün kılmak için gerekli olabilecek bilgi teatisinde bulunmalarını teşvik edecektir. Taraflar yetkili harç tahakkuk makamlarını, uyguladıkları harçları değiştirmeden makul bir süre önce bildirimde bulunarak, kullanıcıların fikir beyan etmelerine olanak sağlamaya teşvik edecektir.

4. Herbir Âkit Taraf 14 üncü Maddede gösterilen anlaşmazlıkların çözümü ile ilgili olarak ancak (a) bir tarafın şikayetine neden olan bir uygulamayı ya da harcı makul bir süre içinde gözden geçirmedeği veya (b) böyle bir incelemeden sonra gücü dahilinde bu Maddeye aykırı olan uygulamayı ya da harcı değiştirmek için gerekli adımları atmadığı takdirde, bu Maddeye aykırı hareket etmiş sayılacaktır.

Madde 11

Adil Rekabet

1. Âkit Taraflardan herbiri, her iki Âkit Tarafın tayin edilen havayolu işletmelerine işbu Anlaşmanın kapsamına giren uluslararası hava taşımacılığında rekabet etmeleri için adil ve eşit fırsatlar sağlayacaktır.

2. Âkit Taraflardan herbiri, tayin edilmiş her havayolu işletmesine, sunacağı uluslararası hava taşımacılığının kapasitesini ve sıklığını piyasanın ticarî göstergelerine göre belirlemesi iznini verecektir. Bu hakka uygun olarak, hiçbir Âkit Taraf diğer Tarafça tayin edilen havayolu işletmecisinin seferleri ile ilgili olarak kullanılan hava aracı tipi, kapasitesi, sefer sıklığı veya tarife düzeni konusunda, Sözleşmenin 15 inci Maddesindeki standart şartlarda belirtilen gümrük, teknik, işletme veya çevre ile ilgili istisnai nedenler dışında, tek taraflı herhangi bir sınırlama koymayacaktır.

3. Hiçbir Âkit Taraf, diğer Tarafın tayin ettiği havayolu işletmecisine ilk reddetme şartı, yükselme oranı, itiraz etmeme ücreti veya kapasite, sefer sıklığı veya trafik ile ilgili işbu Anlaşmanın amacına aykırı başkaca herhangi bir talepte bulunamaz.

4. Hiçbir Taraf, işbu Maddenin (2) paragrafında öngörülen şartların eşit olarak uygulanmasının gerektiği ya da işbu Anlaşmanın Eklerinde yer alan özel bir hüküm ile yetkilendirilmesi dışında, diğer Tarafın havayolu işletmecisinin tarifersiz uçuşlarının plan, program ve tarifelerini onaylamak için talepte bulunmayacaktır. Herbir Âkit Taraf, diğer Tarafın seferleri ile ilgili düzenlemeleri bilgi edinme amacıyla talep etmesi halinde, bu talebi ile ilgili olarak hava taşımacılığında iştirak eden hizmet kurumları ve diğer Tarafın tayin edilen hava işletmelerine ilişkin idarî güçlükleri ve işlemleri en aza indirmeye özen gösterecektir.

Madde 12

Ücret

1. Herbir Âkit Taraf hava taşımacılığı ücretlerinin, piyasadaki ticarî göstergeler esas alınarak, tayin edilen havayolu işletmeleri tarafından belirlenmesine izin verecektir. Tarafların müdahaleleri aşağıdaki haller ile sınırlı tutulacaktır:

a. Makul olmayan, ayrıcalık güden ücret veya uygulamaların önlenmesi;

b. Piyasaya hakim olma durumunun kötüye kullanılmasından doğacak makul olmayan şekilde yüksek veya kısıtlayıcı ücretlere karşı tüketicinin korunması;

c. Havayolu işletmelerinin, doğrudan ya da dolaylı şekilde sağlanan devlet yardımlarından kaynaklanan yapay düşük ücretlerden korunması.

2. Âkit Taraflardan herbiri, ülkesine giriş ve çıkışlarda diğer Taraf havayolu işletmelerince uygulanan ücretlerin ilgili havacılık makamlarına bildirilmesini talep edebilir. Her iki Taraf havayolu işletmelerince yapılacak olan bildirim veya kaydın, söz konusu uygulamanın yürürlüğe girmesinden en fazla 30 gün önce yapılması yeterli olacaktır. Özel durumlarda, söz konusu bildirim veya kayıt işleminin normalde öngörülen süreden daha kısa bir sürede yapılmasına izin verilebilir. Hiçbir Taraf, diğer Taraf havayolu işletmecilerinin tarifersiz sefer ücretlerinin kamuya açıklanmasını talep edemez. Bilgi sunmayı amaçlayan ve ayrımcılık güdülmeksizin yapılan talepler bunun dışındadır.

3. Âkit Taraflardan hiçbiri, (a) iki Tarafın ülkeleri arasında uluslararası hava taşımacılığı yapan diğer Tarafın bir havayolu şirketi veya (b) diğer Tarafın ülkesi ile herhangi bir başka ülke arasında uluslararası sefer yapan havayolu işletmecisi tarafından, her iki durumda ara veya içseferler dahil, teklif edilen ücretin yürürlüğe girmesi ya da mevcut ücret uygulamasının devamını önlemek için tek taraflı tedbir alamaz. Herhangi bir Âkit Tarafın, söz konusu ücretin işbu Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen hususlarla çelişkili olduğu kanaatinde olması halinde istişare yapılmasını teklif edebilecek ve diğer Tarafa da memnuniyetsizliğinin kaynağını mümkün olan en kısa zamanda bildirecektir. Bu istişareler başvurunun alınmasını müteakip 30 gün içinde gerçekleştirilecektir ve Taraflar sorunun çözümlenmesine yönelik gerekli bilgilerin toplanmasında işbirliği yapacaktır. Tarafların daha önce anlaşmazlık konusu olan ücret uygulaması üzerinde bir anlaşmaya varmaları halinde, her iki Taraf, bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi için elinden gelen gayreti gösterecektir. Böyle bir karşılıklı anlaşma elde edilmediği takdirde, ücret yürürlüğe girecek veya yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Madde 13

İstişare

Âkit Taraflardan herbiri, işbu Anlaşma ile ilgili istişareler yapılmasını her zaman isteyebileceklerdir. Bu istişarelere mümkün olan en kısa zamanda ve başka türlü belirlenmediği takdirde, diğer Tarafın böyle bir başvuruyu aldığı tarihten en geç 60 gün içinde başlayacaktır.

Madde 14

Uyuşmazlıkların Çözümü

1. 12 nci Maddenin 3 üncü Paragrafı (Ücret) konusunda olabilecek anlaşmazlıklar dışında, bu Anlaşma kapsamında meydana gelen ve resmî istişarelerin birinci tur görüşmelerinde çözümlenemeyen herhangi bir anlaşmazlık, Tarafların muvaffakati ile başka bir şahıs ya da kuruma götürülebilecektir. Tarafların böyle bir anlaşmaya varamamaları halinde, söz konusu anlaşmazlık için, her iki Tarafın da isteği üzerine, aşağıda belirtilen yöntemlere uygun olarak, hakem kararına başvurulacaktır.

2. Hakem mahkemesinde üç hakem bulunacaktır ve mahkemenin oluşumu aşağıdaki gibi belirlenecektir:

a. Âkit Taraflardan herbiri, hakemlik talebinin alınmasından sonraki 30 gün içinde bir hakem tayin edecek. Bu hakemler, seçilmelerinden sonraki 60 gün içinde kendi aralarında anlaşarak, hakem mahkemesine başkanlık edecek olan üçüncü bir hakem seçecekler;

b. Tarafların kendi hakemlerini seçememeleri ve üçüncü hakemin de bu paragrafın (a) şıkında gösterildiği gibi tayin edilememesi halinde, Taraflardan herhangi biri, Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşu Konsey Başkanından gerekli hakem ya da hakemleri 30 gün içinde tayin etmesini isteyebilir. Eğer Konsey Başkanı Taraflardan birinin milliyetinden ise, aynı milliyetten olmayan en yüksek rütbeli Başkan Yardımcısı hakemi tayin eder.

3. Aksi kararlaştırılmadıkça, hakem mahkemesi işbu Anlaşma uyarınca kendi yetkilerinin sınırlarını ve usul kurallarını belirleyecektir. Mahkeme, kurulduktan, son hükmünü vermeden önce geçici nitelikteki bazı önlemlerin alınmasını tavsiye edebilir. Mahkemenin vereceği bir karar üzeri-ne ya da Taraflardan birinin isteği ile, hakemler kurulunun teşkil edilmesini müteakip 15 gün içinde, tahkime tabi olacak konuları ve izlenecek özel usulü kesin olarak belirlemek amacıyla bir konfe-rans düzenlenecektir.

4. Başka türlü kararlaştırılmadığı veya mahkemece belirlenmediği takdirde, herbir Taraf, mahkemenin tamamen teşkilinden sonraki 45 gün içinde bir bildirim verecektir. Buna yönelik yanıtlar ise 60 gün içinde verilecektir. Mahkeme, söz konusu yanıtların verilmesinin gerektiği tarihten 15 gün sonra herhangi bir Tarafın talebi üzerine veya kendi teşebbüsü ile oturum düzenleyecektir.

5. Mahkeme, oturumun bitmesinden sonra ya da oturum gerçekleşmediyse her iki Tarafın yanıtının verilmesinden itibaren 30 gün içinde yazılı bir karar almaya teşebbüs eder. Mahkemedeki hakemlerin çoğunluğunun verdiği karar uygulanır.

6. Âkit Taraflar, mahkeme kararını aldıktan sonra 15 gün içinde başvuruda bulunarak kararın açıklanmasını isteyebilir ve açıklama böyle bir talebin yapılmasını müteakip 15 gün içinde yapılmalıdır.

7. Âkit Taraflardan herbiri, kendi millî kanunlarının izin verdiği ölçüde hakem mahkemesinin verdiği kararı veya hükmü tam olarak uygulayacaktır.

8. Hakemlerin masraf ve ücretleri de dahil olmak üzere mahkeme masrafları, Âkit Taraflar arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşu Konsey Başkanının herhangi bir masrafı ise, bu Maddenin 2 (b) paragrafındaki usullerle ilgili olarak hakemlik mahkemesinin masrafı sayılacaktır.

Madde 15

Değişiklikler

1. Bu Anlaşma Tarafların yazılı mutabakatları ile değiştirilebilecektir. Üzerinde anlaşılan deği-şiklikler diplomatik nota teatisi ile uygulanacaktır.

2. Hava taşımacılığı ile ilgili olarak çok taraflı bir sözleşmenin her iki Tarafça kabul edilmesi halinde, Âkit Taraflar, istişareler yapmak suretiyle işbu Anlaşmanın değiştirilip değiştirilmeyeceği konusunda ve değiştirilmesi halinde bu değişikliğin kapsamına ilişkin karar vereceklerdir.

Madde 16

Sona Erdirme

Âkit Tarafların herbiri, işbu Anlaşmanın sona erdirilmesi konusundaki kararını herhangi bir zamanda yazılı bildirimde bulunabilir. Bu bildirim, aynı anda Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşuna (ICAO) gönderilecektir. İşbu Anlaşma, bildirimün öbür Âkit Tarafça alındığı yerde, alınış tarihin ilk yıl dönümünden hemen önceki gece yarısı sona erecektir. Âkit Tarafların anlaşması ile bu süre sonundan önce ihbarın geri alındığı durum bunun dışındadır.

Madde 17

Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşuna Tescil

İşbu Anlaşma ve tüm değişiklikleri Uluslararası Sivil Havacılık Kuruluşuna tescil edilecektir.

Madde 18

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma ve onun ayrılmaz parçaları olan Ek'leri, Âkit Tarafların herbirince gerekli anayasal işlemlerin tamamlanmasından sonra, bu hususu bildiren diplomatik Notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

2. Yürürlüğe girmesi ile işbu Anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 7 Kasım 1990 tarihinde Washington'da imzalanan Hava Ulaştırma Anlaşmasının yerine geçecektir.

Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan temsilciler işbu Anlaşmayı imzalamışlardır.

2000 yılının Mayıs ayının ikinci günü Türkçe ve İngilizce dillerinde, her iki metin de aynı ölçüde geçerli olmak üzere, ikişer nüsha olarak New York'ta yapılmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

HÜKÜMETİ ADINA

HÜKÜMETİ ADINA

İsmail CEM

Madeleine K. ALBRIGHT

Dışişleri Bakanı

Dışişleri Bakanı

EK 1

Tarifeli Hava Taşımacılığı

1. Bölüm

Hatlar

Herbir Âkit Tarafın bu Ek'in şartlarına göre tayin edilen havayolu şirketleri, kendi tayin şartlarına uygun olarak, aşağıda belirtilen yollar üzerindeki noktalar arasında tarifeli uluslararası hava taşımacılığı seferleri yapmaya hak kazanmışlardır:

A) Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmesi veya işletmeleri için belirlenen yollar:

1. Amerika Birleşik Devletlerinin ötesindeki noktalardan, Amerika Birleşik Devletleri üzerinden ve ara noktalardan Türkiye'de bir nokta veya noktalara ve Türkiye'nin ötesindeki noktalara.

B) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmesi veya işletmeleri için belirlenen yollar:

1. Türkiye'nin ötesindeki noktalardan, Türkiye üzerinden ve ara noktalardan Amerika Birleşik Devletlerindeki bir nokta veya noktalara ve ötesine.

2. Bölüm

Operasyon Esnekliği

Tayin edilen her havayolu işletmesi kendi tercihindeki herhangi bir seferde veya bütün seferlerde istikamet ve coğrafi bakımdan bir sınırlama olmadan, işbu Anlaşma ile başka türlü müsaade edilen trafik taşıma hakkını kaybetmeden, tayin edildiği Âkit Taraf ülkesinde herhangi bir noktaya da hizmet vermesi kaydıyla;

1. Her bir veya iki yönde uçuş yapabilir;
2. Değişik uçuş numaralarını bir uçuş seferinde birlikte kullanabilir,
3. Tarafların ülkeleri üzerindeki noktaların gerisinde, arasında ve ötesindeki noktalara herhangi bir sıra ve kombinasyon ile sefer düzenleyebilir,
4. Herhangi bir nokta veya noktalarda durakları atlayabilir,
5. Kendisine ait bir hava aracından diğerine güzergâh üzerindeki herhangi bir noktada trafik transfer edebilir.
6. Uçak ya da uçuş numarasını değiştirmeden ya da değiştirerek, kendi ülkesinin ötesindeki herhangi bir noktaya sefer düzenleyebilir ve bu hizmetleri pazarlayabilir ve tanıtabilir.

3. Bölüm

Değişme

Tayin edilen havayolu işletmelerinden herhangi biri, yukarıda bahsedilen güzergâhları herhangi bir bölümündeki veya bölümlerindeki noktada, hava taşımacılığında kullandığı hava aracının tipini veya sayısını değiştirmesine herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin, uluslararası hava taşımacılığı hizmetini verebilir. Böyle bir değişimin gerçekleştiği noktanın ötesine yapılan taşımacılığın, uçuşun gidiş yönünde olması halinde, tayin eden Âkit Tarafın ülkesinden, uçuşun geliş yönünde olması halinde ise tayin eden Âkit Tarafın ülkesine doğru yapılan taşımacılığın bir devamı niteliğinde olması gerekmektedir.

EK II

Tarifersiz Hava Taşımacılığı

1. Bölüm

A) Herbir Âkit Tarafın işbu Ek'e göre tayin edilen havayolu işletmelerinin, bu tayin şartlarına uygun olarak, aşağıdaki belirtildiği gibi yolcu (ve bagajları) ve/veya kargo (yük, ayrı ve birleşik (yolcu/kargo) tarifersiz seferler dahil, ama, bunlarla sınırlı olmamak üzere) konusunda uluslararası tarifersiz hava taşımacılığı yapma hakkı olacaktır:

1. Havayolu işletmesini tayin eden Âkit Tarafın, ülkesi içindeki herhangi bir nokta veya noktalar ile diğer Âkit Tarafın ülkesindeki herhangi bir nokta veya noktalar arasında;

2. Diğer Âkit Tarafın ülkesindeki bir nokta veya noktalar ile üçüncü ülke veya ülkelerdeki herhangi bir nokta ya da noktalar arasında uçak değiştirerek ya da değiştirmeden; bu taşımanın diğer Âkit Tarafın ülkesine yapılan sürekli taşımanın parçası olması ve taşımanın taşımacının ülkesi ile diğer Tarafın ülkesi arasında yerel trafik taşıma aracı ile yapılması şartı aranmaktadır.

B) İşbu Ek kapsamına giren seferlerin yapılmasında bir Tarafın işbu Ek'e göre tayin edilen havayolu işletmelerinin:

(1) Âkit Taraflardan herbirinin ülkesi içinde veya dışında herhangi bir noktada konaklamaya,

(2) Diğer Âkit Tarafın ülkesi üzerinden transit trafiği taşımaya,

(3) Bir Âkit Tarafın ülkesinde bindirilen trafiğin (yolcu, posta ve kargo) öbür Âkit Tarafın veya üçüncü bir ülkede bindirilen trafik ile aynı hava aracında birleştirmeye, ve

(4) Güzergâh üzerindeki herhangi bir noktada, kullanılan hava aracı tipi veya sayısı ile ilgili olarak yapacağı bir değişikliğe herhangi bir sınırlama getirilmeksizin, uluslararası hava taşımacılığı yapabilmeye; ancak, bu taşımacılığın, havayolu işletmesini tayin eden Tarafın ülkesinde yapılan seferde gidiş yönünde o noktanın ötesine devam etmesi, dönüş yönünde o noktadan tayin eden Tarafın ülkesine doğru devam etmesi gerekmektedir.

C) Âkit Taraflardan herbiri, diğer Tarafın bu Ek'in kapsamına alınmayan havayolları işletmecilerinin başvurularına, karşılıklılık ve nezaket esasına dayanarak, olumlu yaklaşacaklardır.

2. Bölüm

A) Tarafların herhangi biri tarafından tayin edilen herhangi bir havayolu şirketi uluslararası tarifersiz hava taşımacılığını yaparken, herhangi bir tarafın ülkesinden bir yönlü veya geliş-gidiş seferi için havalanıyorsa, kendi ülkesinin veya diğer Tarafın tarifersiz seferle ilgili kanun, yönetmelik ve kurallarına uymayı seçme hakkı vardır. Eğer bir Taraf bir veya daha fazla havayolu işletmecisine veya farklı ülkelerin havayolu şirketlerine farklı kural, yönetmelik, koşul veya kısıtlamalar uyguluyorsa, herbir tayin edilmiş havayolları şirketine, bunlardan en az kısıtlayıcı olanı uygulayacaktır.

B) Bununla birlikte, yukarıdaki paragrafta belirtilenler, bir Tarafın diğer Tarafın bu Ek'in şartlarına göre tayin edilmiş hava yolları işletmelerinin yolcu fonları ile yolcu bileti iptali ve iade edilmesi haklarının korunması ile ilgili taleplere riayet etmesini isteme hakkını sınırlamaz.

3. Bölüm

Bundan önceki paragrafta bahsedilen müşteri haklarının korunması kurallarına riayet etmenin dışında, hiçbir Taraf diğer Tarafın bu Ek'in şartlarına göre tayin ettiği havayolu işletmesinin, diğer Tarafın ülkesinden veya üçüncü ülkeden bir veya iki yön esasında

taşınan trafik ile ilgili olarak, bu Ek'in 2 nci Bölümünde bahsedilen uygulanabilir kanunlara, yönetmeliklere uyulacağına ilişkin, ya da ilgili havacılık yetkililerince bu kanun, yönetmelik ve kurallardan feragat edilmesi yönündeki bir bildirimden daha kapsamlı bir doküman talep etmeyecektir.

EK III

Bilgisayar Rezervasyon Sistemleri Dahilinde Ayrım Yapmama ve Bu Sistemler Arasında Rekabet

İşbu Anlaşmanın 11 inci Maddesinin (Adil Rekabet), her iki Tarafın havayolu işletmelerinin adil ve eşit fırsat koşullarında rekabet etmelerini güvenceye aldığı kabul ederek,

Bir havayolu işletmesinin rekabetteki yeteneğinin en önemli yönlerinden birinin seferleri hakkında halkı adil ve tarafsız bir şekilde bilgilendirme yeteneği olduğu ve bu nedenle, seyahat eden halka bilgiyi doğrudan dağıtan seyahat acentalarına havayolu seferleri konusunda temin edilen bilginin kalitesi ve bir havayolu işletmesinin bu acentalara rekabet edici bilgisayar rezervasyon sistemleri (BRS) sunmasındaki yeteneğinin bir havayolu işletmesinin rekabetçi imkânlarının temelini teşkil ettiğini dikkate alarak,

Hava taşımacılığı ürünleri tüketicilerinin menfaatlerini bu tür bilginin kötüye kullanımı ve yanıltıcı şekilde sunulmasına karşı korunmasının ve havayolu işletmeleri ile seyahat acentalarına etkili rekabet edici bilgisayar rezervasyon sistemlerine giriş imkânlarının sağlanmasının aynı derecede zorunlu olduğunu dikkate alarak,

1. Âkit Taraflar aşağıda belirtilen şartlarla BRS'nin entegre görüntü öncelikli olması hususunda anlaşmışlardır.

a) Seferler arasında bağlantıların kurulması dahil olmak üzere, uluslararası hava seferleri konusundaki bilgiler, havayolu işletmesi veya pazar kimliğinin doğrudan veya dolaylı etkisinde olmayan, ayırım gözetmeyen ve objektif kriterlere dayalı olarak ekranda gösterilecektir. Bu kriterler, bütün havayolu işletmelerine aynen uygulanacaktır.

b) BRS veri tabanları mümkün olduğu kadar geniş kapsamlı olacaktır.

c) BRS satıcıları katılımcı havayolu işletmelerince sunulan bilgileri silmeyecektir. Bu bilgi doğru ve şeffaf olacaktır; örneğin kod paylaşımı ile yapılan, standart uçuş değişiklikleri içeren ve duraklı uçuşlar bu özellikleriyle açıkça tanıtılmalıdır.

d) Âkit Taraflardan herbirinin ülkesinde seyahat eden halka havayolu seferleri hakkında doğrudan bilgi dağıtan seyahat acentalarının emrindeki BRS'lerin işletildikleri ülkede geçerli olan BRS kurallarına göre faaliyet göstermeye yalnız mecbur olmayıp, aynı zamanda hakkı olacaktır.

e) BRS aracılığıyla tahsis edilen ikincil görüntüleri kullanmaya, bu yolda özel talepte bulunmaları halinde seyahat acentaları mezum kılınacaktır.

2. Ülkesinde faaliyet gösteren herbir BRS satıcısından, bir Âkit Taraf, münasip ve ayırım esasına dayanmayan bir ücret ödemeye hazır bütün havayolları işletmelerine BRS'e katılmaları için izin vermesini isteyecektir. Bir Âkit Taraf, bir sistem satıcısının sağladığı bütün dağıtım kolaylıklarının katılımcı havayolları işletmelerine ayırım gözetmeyen bir esas üzerinden sunulmasını isteyecektir. Bir Âkit Taraf, BRS satıcılarından, katılımcı havayolu işletmelerinin uluslararası hava seferleri, bu seferleri satmak istedikleri bütün pazarlarda, ayırım gözetmeyen objektif taşımacı ve pazar tarafsızlığına dayanan bir esas üzerinden sergilemelerini isteyecektir. Talep üzerine, bir BRS satıcısı veri tabanını güncelleştirme ve depolama usulleri, bilgiyi derleme ve sıralama kriterleri, bağlantı noktalarının seçimi ve bağlantılı uçuşların dahil edilmesinde kullanılan kriterler ve bu kriterlere verilen ağırlık ile ilgili ayrıntıları açıklayacaktır.

3. BRS'nin bu ilkelere riayet etmesi şartıyla, bir Âkit Tarafın ülkesinde faaliyet gösteren BRS satıcılarının, BRS'lerini getirmeye, bulundurmaya ve esas işleri diğer Tarafın ülkesinde seyahatle ilgili ürünlerin dağıtımı olan seyahat acentalarına veya seyahat şirketlerine serbestçe sunmayı hakları olacaktır.

4. Âkit Taraflardan hiçbiri, kendi ülkelerinde, haberleşme tesislerine giriş ve kullanım, teknik BRS donanım ve yazılımı ve BRS donanımının teknik tesisi konusunda diğer Tarafın BRS satıcılarına, kendi BRS satıcılarına konulandan daha sık şartlar koymayacak veya konulmasına izin vermeyecektir.

5. Âkit Taraflardan hiçbiri, kendi ülkelerinde, BRS ekran görüntüleri (derleme ve gösterge parametreleri dahil) işletimi veya satışı konusunda diğer Tarafın satıcılarına kendi BRS satıcılarına konulandan daha kısıtlayıcı şartlar koymayacak ve konulmasına izin vermeyecektir.

6. Bir Âkit Tarafın ülkesinde bu ilkelere ve ilgili diğer ayırımı olmayan mevzuat teknik ve güvenlik standartlarına uygun olarak kullanılan BRS'ler diğer Tarafın ülkesine etkili ve zararsız giriş hakkını kazanırlar. Bunun bir anlamı da, görevlendirilen bir havayolu işletmesinin öbür Taraf ülkesinde seyahat acentalarına sunulan herhangi bir sisteme katıldığı nispette, kendi ülkesinde de böyle bir sisteme katılabileceğidir. Bir Âkit Tarafın BRS malik/işleticileri, öbür Tarafın ülkesinde bu ilkelere uyan BRS'lere öbür Taraf malik/işleticileri kadar malik olma/işletme imkânını haiz olacaklardır. Âkit Taraflardan herbiri, diğer Âkit Tarafın ülkesinde de işletilen bir BRS'in kullanımı veya ziyetliği nedeniyle kendi havayolu işletmeleri ve BRS satıcılarının kendi ülkesindeki seyahat acentalarına karşı ayırımı davranışlarda bulunmamalarını sağlayacaktır.

EK IV
Geçici Hükümler

1. Bölüm

Bu bölümde yazılı hükümlerin geçerliliği 31 Mart 2003 tarihi itibariyle sona erecektir.

A) Trafik Hakkı tanınan ara noktalar

1. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Tarafından Tayin Edilen Havayolu İşletmeleri için Belirlenen Yollar :

Ek 1'in 1A bölümünde yer alan hükümlerin yanısıra, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmeleri, Amerika Birleşik Devletleri ile Türkiye arasında, Kanada ve Avrupa'da bulunan toplam üç ara nokta üzerinden, bu ara noktalar arasında ve Türkiye'deki noktalar arasında yerel trafik haklarını haiz olarak tarifeli yolcu/kombinasyon seferleri düzenleyebilir.

2. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Tarafından Tayin Edilen Havayolu İşletmeleri İçin Belirlenen Yollar :

Ek1'in 1B bölümünde yer alan hükümlerin yanısıra, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolları işletmeleri, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında, Avrupa ve Kanada'da bulunan toplam üç ara nokta üzerinden, bu ara noktalar ve Amerika Birleşik Devletlerindeki noktalar arasında yerel trafik haklarını haiz olarak tarifeli yolcu/kombinasyon seferleri düzenleyebilir.

3. Diğer Âkit Taraf ülkesi ile trafik hakkı tanınmayan ara noktalar arasında yapılan hava taşımacılığında, bu ara noktaların sayısı ile ilgili olarak herhangi bir sınırlama getirilmeyecektir.

B) Üçüncü ülke ile kod paylaşımı seferleri :

8 inci Maddenin 7 nci paragrafı hükümlerinin yanısıra, her bir Âkit Tarafça tayin edilen hava-yolu işletmeleri, kendi ülkesi ve diğer Taraf ülkesi üzerindeki noktalar arasında, herhangi bir veya birden fazla ara nokta üzerinden tarifeli yolcu/kombinasyon seferleri düzenlemek üzere, aşağıda yazılanların yerine getirilmesi kaydı ile, kod paylaşımı seferlerini üçüncü ülke veya ülkelerin hava yolu işletmesi veya işletmeleriyle yapabilecektir.

1. 31 Mart 2001 tarihine kadar, her bir Âkit Tarafça tayin edilen en fazla üç havayolu işletmesi birlikte, haftada toplam 21 seferi geçmemek kaydı ile, 8 inci Maddenin 7 (b) paragrafında belirlenen hakları kullanabilir.

2. 1 Nisan 2001 tarihinden 31 Mart 2002 tarihine kadar, her bir Âkit Tarafça tayin edilen en fazla beş havayolu işletmesi birlikte, haftada toplam 35 seferi geçmemek kaydı ile, 8 inci Maddenin 7b paragrafında belirtilen hakları kullanabilir.

3. 1 Nisan 2002 tarihinden 31 Mart 2003 tarihine kadar, herbir Âkit Tarafça tayin edilen en fazla yedi havayolu işletmesi birlikte, haftada toplam 49 seferi geçmemek kaydı ile, 8 inci Maddenin 7b paragrafında belirtilen hakları kullanabilir.

4. Bu bölümde, "frekans" terimi, diğer Âkit Taraf ülkesine ve buradan, üçünü bir ülke hava-yolu işletmesi ile kod paylaşımı seferleri çerçevesinde yapılan gidiş geliş uçuş anlamındadır. Âkit Taraf ülkelerinin ötesine bağlantılı olarak yapılan kod paylaşımı seferi ayrı bir frekans olarak sayılmayacaktır.

5. 31 Mart 2003 tarihine kadar, bu bölümün B paragrafı uyarınca kod paylaşımı seferleri ile ta-rifeli yolcu ve/veya yolcu ve kargo taşımacılığı yapan Âkit Taraf havayolu işletmeleri, diğer Âkit Taraf ülkesindeki noktalar ile üçüncü ülkelerdeki noktalar arasında yerel trafik taşımacılığı yapamazlar.

C) Türkiye tarafından tayin edilen havayolu işletmelerince hizmet sunulan Amerika Birleşik Devletleri noktaları

Ek I'in 1 inci Bölümü B paragrafı hükümlerinin yanısıra, tarifeli yolcu ve/veya kombine yolcu ve kargo seferleri düzenlemek üzere Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen havayolu işletmeleri, ancak, aşağıda yazılı olan hususlara uyulması kaydıyla, Amerika Birleşik Devletleri'nde hizmet sunabilirler.

1. 31 Mart 2001 tarihine kadar :

a) Amerika Birleşik Devletlerinde, başlangıçta New York, Chicago ve Miami olmak üzere toplam üç nokta; ve

b) Kod paylaşımı seferleri dahilinde olması kaydıyla Amerika Birleşik Devletlerinde toplam 10 ilave nokta.

2. 1 Nisan 2001 tarihinden 31 Mart 2002 tarihine kadar:

a. Amerika Birleşik Devletlerinde toplam dört nokta; ve

b. Kod paylaşımı seferleri dahilinde olması kaydıyla, Amerika Birleşik Devletlerinde toplam 15 ilave nokta.

3. 1 Nisan 2002 tarihinden 31 Mart 2003 tarihine kadar:

a. Amerika Birleşik Devletlerinde toplam beş nokta; ve

b. Kod paylaşımı seferleri dahilinde olması kaydıyla, Amerika Birleşik Devletlerinde toplam 20 ilave nokta.

D. Noktaların seçimi ve sefer sıklığının belirlenmesi

Bu bölümün A ve C paragrafları hükümleri uyarınca, herhangi bir Âkit Tarafça hizmet edilecek olan noktalar, o Âkit Tarafın diğer Âkit Tarafa 30 gün önce diplomatik kanallardan bildirimde bulunması ile seçilebilir veya değiştirilebilir. Herbir Âkit Taraf, bu bölümün B paragrafında öngörülen seferleri tayin etmiş olduğu havayolu işletmeleri arasında dilediği gibi tahsis edebilecektir.

2. Bölüm

8 inci Maddenin 3 üncü paragrafına uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti, kanun ve yönetmelikleri gerektirdiği takdirde, Amerika Birleşik Devletlerince tayin edilen havayolu işletmelerine verilen yer (rampa) hizmetlerini, rekabet halindeki acentalar ile sınırlayabilir. Bu gibi yer hizmetleri, eşitlik esasına dayanarak bütün havayolu işletmelerine sunulacaktır.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
41	2	520
48	28	7
61	92	449:452,748:771

I- Gerekçeli 563 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 92 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/738